

zakoupených selských osedlostí umluvené laudemia za zrušené, tak že oprávněnému k vybirání těch laudemii nenáleží za to žádná náhrada.

Zakoupením nezakoupených selských osedlostí bývala vrchnost obyčejně mnohem spíše zbavena břemen, než aby se jí tím byly odnímaly nějaké práva: za kterou příčinou byli již dvorským dekretem od 7ho ledna r. 1785, stavové moravští vyzváni, aby nezakoupené osedlosti sedlákům bez platu odevzdali ve vlastnictví, tím více, an prej tím nic neztratí, nýbrž na opak docela osvobození budou obtížné, dle zřízení zemského jim uložené povinnosti, zjednávati držitelům nezakoupených osedlosti všecko čeho potřeba k zachování tak nazvaných „sarta tecta“ a hospodářského příslušenství (fundus instructus), a pak v čas neúrody, nouze a bídy bez náhrady podporovati poddané na těch pozemnostech usedlé.

Páni statkův byli též povinni, nezakoupené selské osedlosti za slušnou zákupnou cenu poddaným postoupiti k úplnému vlastnictví požitkův i neměli na záden způsob práva, zvýšiti uspořádaním určené břemena těchto nezakoupených osedlostí.

Dle toho i poněvadž na nezakoupených statkách selských nevězelo žádných laudemii, mohou laudemia v zákupních smluvách vymíněné jeviti se toliko co doplněk (surrogat) ve smluvě udané nižší zákupní ceny neb co rovná náhrada (aequivalent) této ceny.

V jedné jako v druhé případnosti jeví se zákupní cena neb jistá část její co nevyplacená, která se dle smluvy tímto laudemium zapraviti má.

Poněvadž ale v nařízeních o výbavě osedlostí, a sice ne jen v těch, které vydány jsou pro Čechy a Moravy, vytknuta ta zásada, že za pouhé postoupení vrchního vlastnictví, neb vlastnictví požitkův v pravém smyslu, bývalému poddanému nedává se náhrada: poněvadž to bylo právo pouze ideální: musela zásada tato přiměřena býti i k dávkám při zakupování nezakoupených selských statkův za toto ideální právo vymíněným, a to tím více, an též vzájemné povinnosti s druhé strany odpadly, a v Čechách i v Moravě obzvláště stát veškerou soudní zprávu na sebe vzal bez všeho dalšího požadování.

Laudemium, ve smluvách zákupních vymíněné, na základě vydrženého času právního, od ujednání těch zákupních smluv prošlého, opovídati k náhradě, jest pokusem, vyhnouti se nařízení od 27. června r. 1849, i nemůže tedy z té příčiny a poněvadž směřuje protiv prikazujícímu obsahu toho nařízení, jakož i protiv Moravské ústavě zemské, která vydržení let právních neuznává za původ práva na laudemia, se připustiti.